

PRACTICAREA GIMNASTICII ÎN ROMÂNIA SUB REGIMUL LUI GHEORGHIU-DEJ. STUDIU DE CAZ: ARAD ȘI BRAȘOV

Bianca R. KARDA¹

PRACTICE OF GYMNASTICS IN ROMANIA UNDER THE GHEORGHIU-DEJ REGIME. CASE STUDY: ARAD AND BRASOV

ABSTRACT

In communist Romania during Gheorghe Gheorghiu-Dej's regime, practicing gymnastics ensured a good physical and mental state for each individual. The slogan Everyone is doing sports, Soviet-inspired, became a positive reality in an era dominated by repression and terror. Between 1945-1965 sport was institutionalized in groups such as Professional Sportsmen's Organization, Council of Physical Culture and Sport or Union of Physical Culture and Sport.

At the beginning of the 50's gymnastics competitions took place under various political pretexts like: Peace Day, «Scântea» Newspaper Day, Soviet-Romanian Friendship Week, I.V. Stalin's Birthday, proclamation of the Romanian's People Republic etc. After Stalin's death, international gymnastics competitions began to be organized in Romania, as a proof of the political thaw that followed.

Keywords: gymnastics, communist regime, competition, propaganda through sports, Arad, Brașov.

În țările aflate sub regimul comunist, potențialul simbolic al corpului uman era multiplicat în fenomenul demonstrațiilor gimnasticii de masă, cu scopul de a prezenta societatea ca fiind disciplinată, puternică, fericită și frumoasă și de a-și legitima, și în acest mod, puterea. În România mișcarea sportivă pentru copii și tineret a cunoscut un avânt și o amploare fără precedent, pe întreg parcursul celor patru decenii de regim opresiv, sportul devenind principalul produs de export. Condițiile bune de antrenamente și competiții de care beneficiau sportivii, în multe cazuri superioare celor de acasă, precum și baza largă de selecție, au permis ascensiunea sportului românesc de performanță începând cu deceniul al șaselea al secolului trecut.

În plină teroare stalinistă și dejistă, sportul de masă și de performanță au reprezentat un tunel de lumină. Fenomenul s-a extins între anii 1944-1964; dacă până în 1944 existau aproximativ 15.000 de sportivi legitimați, foarte puține baze sportive, în zona Moldovei, Olteniei sau Dobrogei sportul era aproape necunoscut, iar pentru femei inaccesibil, după această dată au apărut: OSP (Organizația Sportivilor Profesioniști) în 1946, CCFS (Consiliul de Cultură Fizică și Sport) în 1949, UCFS (Uniunea de Cultură Fizică și Sport) în 1957. Primele realizări ale sportului de masă au fost competițiile: Crosul de 1 Mai (1948), CTM (Campionatul Tineretului Muncitoresc)

¹ Bibliotecar, Biblioteca Județeană ASTRA, Sibiu; e-mail: bibikarda1@gmail.com.

în 1949, Spartachiadele de vară și de iarnă. Ca urmare a constituirii UCFS, se pune mare accent pe sindicatele muncitorești în promovarea sportului de masă. Pornind de la mobilizarea salariaților din întreprinderi, „de la președintele sindicatului până la ultimul activist voluntar” pentru „reorganizarea culturii fizice și a sportului pe baze noi” și ajungând la punctul culminant al „tăierii din rădăcină a tuturor racilelor sportului burghez ca vedetism sau profesionism”, rezultatul final preconizat era ca „activitatea în domeniul culturii fizice și a sportului să devină structural legată de activitatea generală, politică și socială a salariaților respectivi” pentru „formarea unui om nou, luptător hotărât și activ pentru construirea socialismului”².

Realitatea ne spune, dincolo de clișeele propagandistice, că domenii de activitate ca învățământul, asistența sanitară și sportul și-au îndeplinit obiectivele propuse prin accesul gratuit al copiilor și tinerilor la aceste servicii care aparțineau înainte doar celor cu posibilități financiare.

O preocupare constantă a practicanților diferitelor sporturi era obținerea râvnitei insigne de *Polisportiv*. Autoritățile duceau concomitent o politică de „așa da, așa nu” cu referire la transformarea unor săli de gimnastică existente în altceva, cu alte destinații: săli de mese, depozite, magazii etc. În general în toate orașele mai mari au existat preocupări constante de a construi și/sau reabilita săli de sport. Un alt țel era obținerea insignei GMA („Gata pentru Muncă și pentru Apărarea Patriei”). Unul dintre deținători a fost și Andrei Kerekes, campion național la gimnastică în 1950.

Odată cu instaurarea regimurilor comuniste în estul Europei, sistemul sovietic a dat o calitate mai mare gimnasticii la aparate, aceasta instaurându-se în instituțiile de învățământ ca disciplină obligatorie și în cluburi. Mai multe competiții bilaterale au avut loc între anii 1950-1951 pe principiul „prieteniei între popoarele” aflate în sfera de influență sovietică: R.P. Română cu R.P. Polonă, R.P. Ungară, RDG ș.a.

Între anii 1950-1964 gimnastica românească a cunoscut o creștere rapidă din punct de vedere metodologic și al formării specialiștilor.

Concursurile la diferite discipline sportive se organizau la începutul anilor '50 sub diferite pretexte politice ca „Ziua Păcii” (2 octombrie) sau „Ziua Scânteii” (25 septembrie). La București, Cluj, Timișoara, Târgu-Mureș, Brașov s-au organizat întreceri sportive la șah, rugby, haltere, volei, baschet, handbal, ciclism (pe ruta București-Ploiești-Buzău) în toamna anului 1949. Gimnastica a fost rezervată Aradului, iar demonstrațiile au fost efectuate în aer liber, în parcurile orașului³.

Competițiile organizate cu ocazia „Zilei Scânteii” celebrău cinci ani de „legalitate” de la înființarea cotidianului oficial al Partidului Muncitoresc Român. Sportivii au participat „cu nemărginit entuziasm” și „au arătat devotamentul față de ziarul iubit al clasei muncitoare din Republica Populară Română, sărbătorind în acest fel marele eveniment popular”. În București, în Parcul Național special amenajat, au avut loc demonstrații de gimnastică la care au participat, printre alții, și Mihai Botez, viitorul

² *Rolul sindicatelor în organizarea grupărilor sindicale pentru cultură fizică și sport*, în „Sportul Popular”, nr. 1.510/1949, p. 1.

³ *Numeroase întreceri sportive de Ziua Internațională a Păcii*, în „Sportul Popular”, nr. 1.479/1949, p. 1.

antrenor al gimnaștilor arădeni.⁴ Pe malul Mureșului, gimnaștii arădeni de la clubul uzinei „Flamura Roșie” începuseră repetițiile pentru evenimentul de la București. Echipele naționale feminină și masculină de gimnastică au evoluat într-un program de exerciții la sol la Arenele Romane, redenumite în epocă Arenele Libertății.

Alte pretexte politice pentru a se organiza diverse manifestări sportive în primii ani ai conducerii lui Gheorghiu-Dej erau: Săptămâna Prieteniei Româno-Sovietice, aniversarea Zilei de 7 Noiembrie, a tovarășului Stalin, proclamarea Republicii, aniversarea Zilei de 6 Martie.

Cupa Republicii Populare Române a fost o competiție de gimnastică ce se desfășura pe etape: orășenească, regională și republicană. Altele, erau Campionatul de Gimnastică al Asociațiilor Sportive sau al Școlilor Medii (liceele de astăzi, inclusiv cele cu program sportiv numite Școli Medii Tehnice de Cultură Fizică (SMTCF) și Campionatele Universitare.

Campioni naționali la gimnastică precum Berta Corobeanu sau Andrei Kerekes erau instrumentalizați de regim să scrie articole în care arătau cum „masele tot mai largi de oameni ai muncii practică gimnastica în producție urmând modelul sovietic”. Fiindcă fără acest tip de introducere nu se putea face nimic concret, sportivii explicau și practic cum trebuie executate exercițiile la sol prin: descompunerea exercițiului pe elemente, combinarea și legarea elementelor, perfecționarea și stilizarea exercițiului⁵. Alteori, sportivul era de-a dreptul umilit, obligat să „își însușească critica”, pentru a nu fi dat rezultatele scontate, să „își ia angajamentul că va studia temeinic manualele de specialitate, mai ales cele sovietice, să utilizeze din plin condițiile minunate de practicare a sportului, pe care partidul și guvernul le pun la dispoziție”.

Din punct de vedere tehnic gimnaștii erau clasificați în cinci categorii: Maeștri, Categoria a I-a, Categoria a II-a, Categoria a III-a și Categoria Juniori. Primii executau șase exerciții impuse și șase liber alese, respectiv patru la femei, iar clasificarea pentru această categorie se făcea o singură dată pe an cu ocazia Campionatului RPR de gimnastică. A doua categorie era diferită de prima doar prin punctajul care trebuia obținut, iar următoarele trei categorii aveau aceleași cerințe între ele, criteriul valoric făcând diferența.

Odată cu relativa deschidere politică ce a urmat morții lui Stalin, a început organizarea Campionatelor Internaționale de Gimnastică ale Republicii Populare Române. Cu această ocazie au fost prezenți la București în sala Floreasca gimnaști din mai multe țări europene, inclusiv unele care nu făceau parte din lagărul socialist⁶.

Spartachiadele⁷ pentru tineret se desfășurau în două ediții: cea de iarnă și cea de vară. Cea de vară avea loc între lunile aprilie-august în cinci etape: etapa de pregă-

⁴ *Numeroase ansambluri de gimnastică vor demonstra în capitală de Ziua Scânteii*, în „Sportul Popular”, nr. 1.480/1949, p. 1.

⁵ Andrei Kerekes, Agneta Hofman, *Antrenamentul gimnaștilor pentru exercițiile la sol*, în „Sportul Popular”, nr. 2.029/1952, p. 5.

⁶ Elena Mateescu, *Concurenți din șase țări în prima ediție a Campionatelor Internaționale de Gimnastică ale R.P.R.*, în „Sportul Popular”, nr. 3.193/1958, p. 1.

⁷ Competiție sportivă de amploare, de inspirație sovietică, care cuprindea mai multe sporturi și care se desfășura în mai multe etape eliminatorii.

tire (1-15 aprilie), etapa I pe asociații sportive (16 aprilie-10 iunie), etapa a II-a pe interasociații și centre comunale (11 iunie-8 iulie), etapa a III-a echivalentă cu faza raională sau orășenească (9-29 iulie), etapa a IV-a interraională (30 iulie-12 august) și etapa a V-a regională (13-24 august)⁸.

Orașele mari ale României au dat gimnaști de valoare, unii participanți la Jocurile Olimpice de la Helsinki, Melbourne sau Roma. Exemplific cu Arad și Brașov din considerente strict subiective și sentimentale.

1. ARAD. Aradul a continuat în deceniile șase și șapte ale secolului trecut tradiția cluburilor de gimnastică înființate anterior. În spiritul ideologic al primilor ani postbelici și urmând propaganda oficială a statelor român și maghiar, gimnaștii arădeni și clujeni, unde etnicii maghiari constituiau aproximativ o treime din populație, au realizat un mesaj pacifist. Cu prilejul unei manifestații sportive organizate în octombrie 1949 la Sibiu la clubul „Spartak”, aceștia au format din trupuri cuvintele „pace”, respectiv „béke”, simbolizând „solidaritatea popoarelor român și maghiar în lupta pentru pace”⁹.

La începutul anului 1950 la Arad au început cursurile de pregătire în gimnastică, ținute de gimnaști ca Mihai Botez, campion național, sau Eleonora/Eli Mandl, campioană regională. Un astfel de stagiul de pregătire de cca. două luni se mai realiza doar în București¹⁰. Pe anul 1952 finala și festivitatea de închidere a Campionatului de Gimnastică Inter-Asociații s-au desfășurat la Arad. Se prezentaseră peste 120 de concurenți, reprezentând șapte asociații sportive din țară¹¹. În același an, la Campionatul de Gimnastică al RPR arădeanca Stela Perin, legitimată la clubul Flamura Roșie, a obținut locul II în proba de individual compus la categoria Maestre¹². În vară participase la Jocurile Olimpice de la Helsinki. Gimnaștii amatori cu rezultatele cele mai bune în concursuri, legitimați la diferite cluburi sportive din țară, au fost selecționați pentru cluburile Dinamo și Steaua. Muncitorii aveau reducere de la programul de muncă din fabrici, pentru a se putea antrena mai mult.

Triada muncă-școală-sport era o monedă de schimb rentabilă pentru brandul de țară al României sub noul regim comunist. Gazeta „Sportul Popular” relata pe larg cum sportivii din uzinele patriei erau evidențiați în muncă¹³ și organiza raiduri-anchetă în școli pentru a urmări desfășurarea orelor de educație fizică și sport¹⁴.

⁸ M. George, *A început Spartachiada de vară a tineretului*, în „Drum Nou”, nr. 5.370/1962, p. 3.

⁹ *La Sibiu a avut loc, în cinstea Zilei Internaționale a Luptei pentru Pace, o măreață manifestație sportivă*, în „Sportul Popular”, nr. 1.497/1949, p. 1.

¹⁰ G. Grünhaus, *O vizită la Școala Regională de Instructori de Gimnastică de la Arad*, în „Sportul Popular”, nr. 1.605/1950, p. 4.

¹¹ *Finalele campionatului de gimnastică inter-asociații*, în „Sportul Popular”, nr. 2.020/1952, p. 6.

¹² *Întrecerile campionatului de gimnastică al R.P.R.*, în „Sportul Popular”, nr. 2.155/1952, p. 5.

¹³ C. Gruia, *Numeroși sportivi ai Uzinelor «30 Decembrie» din Arad evidențiați în muncă*, în „Sportul Popular”, nr. 1.463/1949, p. 2.

¹⁴ *Urmărind orele de educație fizică și sport prin școlile din capitală și provincie. Raidul-anchetă organizat de ziarul nostru*, în „Sportul Popular”, nr. 1.565/1949, p. 4.

Antrenorul gimnaștilor arădeni la începutul anilor '50 era Mihai Botez (1922-2011), primul campion național al gimnasticii românești (1948). A cucerit numeroase titluri în perioada 1948-1952, a participat la Jocurile Olimpice de la Helsinki, a fost component al lotului național până în 1961 și arbitru. Ca promotor al gimnasticii românești și-a desfășurat activitatea de antrenor ca angajat la Clubul Astra Vagoane din Arad și la Casa Sindicatelor din localitate. În timpul celui de al Doilea Război Mondial, prins de americani în timp ce a fost trimis în Germania la săpat de tranșee, ajunge într-un lagăr din Franța, unde avea să deprindă arta judo-ului și alte tehnici de auto-apărare. Drept urmare, după retragerea din gimnastică, s-a dedicat judo-ului, înființând, în 1957, prima echipă la clubul Astra Vagoane din Arad. A activat mulți ani ca antrenor de judo, având rezultate bune, pentru care a fost distins cu titlul de Antrenor Emerit în 1973. În 1968 participă, ca membru fondator, la constituirea Federației Române de Judo. În același an, a devenit președintele Comisiei de acordare a centurii negre în cadrul nou-înființatei federații. Până la sfârșitul vieții Mihai Botez s-a ocupat de predarea artelor marțiale, câștigând totodată zeci de concursuri la care a participat, fiind, de altfel, și cel mai bătrân campion mondial de judo din lume, campion mondial la veterani la vârsta de 86 de ani¹⁵!

Cezar Cernușcă, fost gimnast la clubul UVA, ulterior transferat la Dinamo, a participat în 1960 la Campionatele Internaționale de la București, unde au fost prezenți gimnaști din URSS, Bulgaria, Italia, R.D. Germană, Ungaria și Iugoslavia¹⁶. Peste ani, a ajuns profesor universitar de educație fizică la universitatea „Vasile Goldiș” din Arad¹⁷.

Concursurile de gimnastică inițiate de cluburile arădene la sfârșitul anilor '50 îl aveau pe László/Ladislau Walkersdorfer („Laczi bácsi”) ca antrenor, totodată președintele clubului local al UCFS, și ulterior arbitru de gimnastică, fost angajat al fabricii Flamura Roșie din oraș. Reprezentanții gimnasticii din Arad au jucat întotdeauna un rol important în competițiile sportive la nivel național. Școala sportivă arădeană a UCFS avea categorii de juniori începând cu anul 1958 și tineri gimnaști cu vârste cuprinse între 9-14 ani participaseră deja la două competiții importante.

La Campionatul Republican de Gimnastică pe Echipe din anul 1959, ce a avut loc în sala Uniunii pentru Cultură Fizică și Sport din Arad, au participat patru echipe. Școala Sportivă UCFS Arad a câștigat competiția. În echipă au fost: Molnár Árpád, Karda Iosif, Sorin Cîmpan, Teodor Copil, Imre Lenhardt, Gheorghe Secheres¹⁸.

Practicarea gimnasticii în orașul natal, Arad, în timpul liceului și al primilor ani de muncă la Uzina de Vagoane, l-au determinat pe tânărul Iosif Karda și pe alți tineri sportivi asemenea lui să se alăture echipei studențești de gimnastică a Institutului Politehnic din Brașov, unde a devenit student începând cu anul 1960.

¹⁵ Emanuel Fântâneau, *Inscripții pe columna gimnasticii românești*, București, 2017, p. 97.

¹⁶ *Ibidem*, p. 117.

¹⁷ Interviu telefonic din data de 5.7.2019, acordat autorului de către domnul Sorin Cîmpan din Arad, fost elev al Colegiului Național „Moise Nicoară” și practicant al gimnasticii în anii '50.

¹⁸ *Szinvonalas tornaverseny rendeztek Aradon* [La Arad s-a desfășurat un concurs de gimnastică la nivel înalt], în „*Vörös Lobogó*”, nr. 4.801/1960, p. 2.

2. BRAȘOV/ORĂȘUL STALIN. La începutul deceniului șase, Brașovul a devenit un important centru sportiv prin construirea unui stadion, a unei săli de gimnastică și a unei arene de popice. Stadionul fostei uzine IAR Brașov, redenumită „Sovrom-Tractor”, apoi „Tractorul”, a fost reamenajat și utilat, la fel și sala de gimnastică¹⁹. În 1952 aici s-au ținut finalele Campionatului de Gimnastică al SMTCF, câștigat de echipa feminină a Brașovului, unde s-a remarcat pentru prima dată viitoarea campioană olimpică Elena Leuștean²⁰.

Simultan, Sindicatul Salariaților din Comerț și Cooperatie (SSCC) avea o sală de gimnastică în incinta Liceului Maghiar Mixt. „Elementele masculine care promiteau” erau muncitori la fabricile Partizanul Roșu, Strungul sau Steagul Roșu, iar dintre fete, vânzătoare sau eleve²¹. Ștefan Simalesik, salariat al fabricii brașovene Partizanul Roșu, era component al lotului național de gimnastică²².

Spartachiadele, inițial ortografiat „Spartakiada”, au început să fie organizate începând cu anul 1952 pentru elevi și pentru cadrele militare. În anii ce au urmat au luat o tot mai mare amploare, astfel că zece ani mai târziu, la Brașov, au participat peste 75.000 de sportivi. Competiția era promovată vizual prin afișe, lozinci, foto-montaje, și audio prin stații de amplificare. Bazele sportive din orașele Codlea, Zărnești, Râșnov, Săcele și stadioanele Tractorul, Metrom și Tineretului, și cluburile Luceafărul, Steagul Roșu, Tractorul, Dinamo, Olimpia au asigurat competițiile la atletism, handbal, ciclism, gimnastică²³.

Ediția următoare a fost și mai bogată decât precedenta, participaseră peste 170.000 de tineri sportivi din raioanele Făgăraș, Sf. Gheorghe, Sighișoara, cluburile sportive CSM Mediaș, CSM Sibiu, Tractorul Brașov și Luceafărul Brașov, concursurile desfășurându-se în peste 200 de baze sportive. Sporturile participante au fost: atletism, gimnastică, fotbal, motociclism, tir, volei, handbal, natație, ciclism, baschet²⁴. Asupra cifrelor raportate ne păstrăm o anumită rezervă. Chiar și așa, fenomenul sportului de masă deținea un loc important în viața comunitară. În general Spartachiadele se desfășurau sub semnul „dragostei și atașamentului tineretului față de marea sărbătoare națională a poporului nostru, cea de a [...] a aniversare a eliberării patriei de sub jugul fascist”²⁵.

¹⁹ *La Brașov muncitorii uzinelor Sovrom-Tractor își construiesc un stadion, o sală de gimnastică și o arenă de popice*, în „Sportul Popular”, nr. 1.520/1949, p. 1.

²⁰ A. Orban, *Campionatul de Gimnastică al S.M.T.C.F.*, în „Sportul Popular”, nr. 2.212/1953, p. 2.

²¹ Al. Dincă, *La S.S.C.C. Brașov gimnastica se dezvoltă*, în „Sportul Popular”, nr. 1.539/1949, p. 1.

²² Andrei Orban, *Sportivii fruntași de la «Partizanul Roșu» din Orașul Stalin cresc cadre tinere*, în „Sportul Popular”, nr. 1.868/1950, p. 6.

²³ Al. Tudoroiu, *Peste 75.000 participanți la întrecerile primei etape a Spartachiadei de vară a tineretului în orașul Brașov*, în „Drum Nou”, nr. 5.454/1962, p. 3.

²⁴ Șt. Pervulescu, *Prima etapă a Spartachiadei de vară s-a încheiat cu un succes concludent: 174.044 de participanți*, în „Drum Nou”, nr. 5.768/1963, p. 3.

²⁵ Gh. Mâzgăreanu, *302.239 participanți la Spartachiada republicană*, în „Drum Nou”, nr. 6.034/1964, p. 3.

La universitățile din România anilor '60 existau echipe de gimnastică, unde studenții erau cooptați în vederea participării la Universiade. Erau selectați cei care practicaseră gimnastica anterior, în perioada liceului. Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj a câștigat locul III la gimnastică la o ediție a Universiadei. Echipa a primit drept cadou o excursie în stațiunea montană Pârâul Rece de pe Valea Prahovei²⁶.

Gimnastica câștigase teren și în rândurile elevilor de gimnaziu și liceu. Liceele brașovene erau dotate cu săli de sport spațioase, utilizate cu aparatură de specialitate, capabile să găzduiască întreceri sportive de nivel local²⁷. Dintre elevii care s-au remarcat cu prilejul unui concurs ce a avut loc în iunie 1961 a fost și Gheorghe Blaj, care obținuse locul II la proba de individual compus, iar la aparate locul III la sol și locul II la sărituri. Acesta avea să devină în anii 2000 președinte al Comisiei de Disciplină din cadrul Federației Române de Gimnastică²⁸.

Cu ocazia zilelor de 23 August sau 1 Mai se organizau demonstrații sportive de gimnastică²⁹ prin care alegorice aparținând celor mai mari cluburi sportive (Dinamo) urmate de carele altor asociații sportive: Voința, Steagul Roșu, Rulmentul ș.a.

Era deja redundant că „Sportivii și sportivele din Brașov și-au exprimat hotărârea să-și intensifice eforturile pentru a fi fruntași atât în sport cât și în producție, traducând în fapt luminoasele directive ale celui de al III-lea Congres al partidului”.

Tot în Brașov a avut loc faza pe regiune a Campionatului Republican Individual de Gimnastică la Juniori, competiție la care fuseseră prezenți sportivi din Sibiu, Brașov, Cisnădie, Sfântu Gheorghe, Mediaș, Sighișoara³⁰. Dintre concurențe s-a remarcat Rodica Filip de la Clubul Sportiv Școlar Sibiu, care a obținut locul I. După două decenii Rodica Filip a devenit una dintre antrenorele gimnastei sibiene de nivel olimpic și mondial, Mihaela Stănuleț, campioană olimpică cu echipa la JO de la Los Angeles din 1984, legitimată la CSS Sibiu. La băieți Jozsef Bende, legitimat la clubul Progresul Sf. Gheorghe, a obținut locul II la juniori la categoria I. În anii 2000 îl regăsim antrenor de gimnastică la CSS Mikes Kelemen din Sf. Gheorghe, unde are rezultate notabile cu elevi medaliați cu aur și bronz la Campionatele Naționale ale Cluburilor Sportive Școlare din 2009. A fost și arbitru federal³¹.

Dintre antrenorii de gimnastică ai Brașovului, s-a remarcat Ioan N. Sabău, profesor de educație fizică. A debutat în gimnastică în 1942, la „Societatea de Gimnastică și Athletică” din Alba Iulia, unde a activat până în 1949. Între 1950-1954 a fost student al Institutului de Cultură Fizică din București. După absolvirea institutului a devenit cadru didactic în București (1954-1956), profesor la Școala Postliceală de

²⁶ Interviu telefonic din data de 1.7.2019, acordat autorului de către domnul Constantin Pas-tuh, fost elev al Colegiului Național „Moise Nicoară” din Arad, apoi student al Facultății de Medicină a Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca.

²⁷ C. Gruia, *Un reușit concurs de gimnastică în Cupa Pionierilor*, în „Drum Nou”, nr. 5.114/1961, p. 3.

²⁸ Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului și Autoritatea Națională pentru Sport și Tineret, *Anuarul Sportului 2012*, București, 2012, p. 301.

²⁹ *Demonstrează sportivii*, în „Drum Nou”, nr. 5.183/1961, p. 3.

³⁰ C. Gruia, *Știri sportive din regiunea Brașov*, în „Drum Nou”, nr. 5.424/1962, p. 3.

³¹ Idem, *Etapa regională – un succes al gimnaștilor din regiunea Brașov*, în „Drum Nou”, nr. 5.881/1963, p. 3.

Antrenori (1956-1958), antrenor la Institutul de Căi Ferate București, antrenor la Clubul Luceafărul din Brașov. Antrenor federal (1960-1965), antrenor și metodist la Clubul Triumf din București, din 2003 deține titlul de Antrenor Emerit³².

În 1963 la sala de sporturi a clubului Tractorul din Brașov s-a desfășurat Campionatul Republican de Juniori la gimnastică. Campioni republicani absoluți au fost Vasile Coșariu din regiunea Banat și Elena Ceampelea din Ploiești, iar pe echipe regiunea Banat la băieți și București la fete au ocupat locul I. Antrenorul federal era Ioan N. Sabău, care a precizat că tânăra generație și-a confirmat talentul și încrederea acordată, constituind în viitor „un izvor nesecat de cadre bine pregătite, în stare să asigure primenirea loturilor reprezentative cu elemente de valoare”³³.

Ideea acestui articol mi-a venit descoperind frânturi din câteva cotidiane arădene din 1959, în limbile română și maghiară. Știam că tatăl meu practicase gimnastica între anii 1955-1965 la Arad și la Brașov, cel mai important titlu personal fiind selecționarea în lotul național de tineret. Dețin în arhiva personală fotografii din timpul concursurilor de gimnastică și medaliile obținute de el individual sau împreună cu echipa. Familiei i-a insuflat respectul pentru practicarea sportului în general și a acestuia în special, și plăcerea de a urmări competițiile televizate de gimnastică.

Așadar am considerat necesară abordarea fenomenului practicării gimnasticii în România în întunecata perioadă a primilor ani de dictatură comunistă.

Lista ilustrațiilor (toate fotografiile sunt din arhiva personală):

Fig. 1 – Iosif Karda, component al echipei de gimnastică a clubului UCFS, evoluând în concurs la proba de paralele, Arad, 1959.

Fig. 2 – Iosif Karda, component al echipei de gimnastică a clubului UCFS, evoluând în concurs la proba de inele, Arad, 1959.

Fig. 3 – Iosif Karda stând pe mâini, alături de colegi de facultate, în timpul practicării instrucției militare săptămânale, Brașov, 1965.

Fig. 4 – Echipa lotului masculin de gimnastică a clubului UVA, Arad, 1959. Primul de la dreapta la stânga, în picioare, Iosif Karda, tatăl autoarei; la mijloc, în picioare, antrenorul echipei, Ladislau Walkersdorfer („Laczi bácsi”).

Fig. 5 – Car alegoric cu demonstrații sportive prilejuite de aniversarea Zilei Naționale, 23 August, Brașov, cca. 1963-1964.

³² E. Fântâneau, *op. cit.*

³³ Șt. Pervulescu, *Gimnastică. Campionatul republican de juniori, un prilej de afirmare a tinerelor talente*, în „Drum Nou”, nr. 5.907/1963, p. 3.

Fig. 1

Fig. 2

Fig. 3

Fig. 4

Fig. 5